

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא פה.

עין משפט נר מצוה

פג א מיי פ"ד מהל'
מכירה הלכה א סמנ
עשין פט טו"ע ח"מ סימן
ר קע"ג:
פד ב ג מיי ט"ח ה'
טו"ע ט"ט ספ"ק ט'
פה ד מיי ט"ט הלכה ו'
טו"ע ט"ט ספ"ק ט'
ז ה מיי ט"ט ספ"ק ט'
פ"ט א:
זו ו מיי ט"ט ספ"ק ט'
ספ"ק ז וצה"ג:

רבינו גרשום

לא פליגי כאן בה"ר.
כחלוה מורי דאם מוד לו
בכליו של לוקח בה"ר
לוא קנה לו כליו. וכולהו
דמי דאם מוד לו בכליו
במטא דקנה. ודא קאמר
רב ושמואל חזן מרה"ר
משמ קאמרי הא במטא
קנה הוא קאמר ר' יוחנן
רבי ליקח בה"ר לא
ה"ר ממש קאמרי אלא
במטא ואמאי קרו ליה
רה"ר לפי שאינה רה"ר
דאינה מוקפת מחיצה. הי"ג
דמברא דבמטא מיירי
דאמרי ר' אבהו וכו'. והאי
דקאמר ליה ר' יודא לר'
אסי שמא לא שמע רבי
וכו'. משום דס"ל לר' יודא
דאמרי ר' אבהו (א) אמר ר'
יוחנן ור' אסי אמר אפי'
בלא כליו ס"ל לר' יוחנן
דבמטא קנה. עד שלא
נתמלאת מדה כולה למוכר.
המוכר יכול לחזור בו:
ומשנתמלאת מדה ללוקח.
היי הוא ברשות לוקח ואם
רצה קנה: ב"ר א' דעד שלא
נתמלאת למוכר שמדד לו
במדה שאינה של שותן.
אלא ששאלה אבל אם
היתה מדה של אחד מהן של
לוקח ראשון ראשון שמדד
לחזור נקח הלוקח. ב"ר א'
דקנה ראשון ראשון בה"ר:
ובחד (ג) מפרש לקמן
במטא. וזו מדה אחת.
ובה"ר ב' אמר ברשות מוכר
מדד לו במדת לוקח לא קנה
עד שיגביהו ההגבהה קונה
בכל מקום או עד שיוציא
משתחו כגון דרשור את
מקומו: ואם ברשות לוקח
הן. שהיו מופקדין בידו כיון
שקבל עליו מוכר למכור
לו אפי' שלא מדד לו
עדיו קנה לו לוקח רשותו
וזו מדה ג'. מדה ד' אם
היו הפירות ברשות הלה
כלומר אצלו. כלומר
שהיו מופקדין ביד אחד
ולא ביד לוקח לא קנה
הלוקח עד שקבל עליו זה
המופקד שישאל לו ללוקח
מקום שהפירות מונחין שם
או עד שפירות את מקומו
של מופקד שהפירות שם:

כל מקום שיש לו רשות להניח. וא"ת והא דלאמר לעיל מדד והניח
ע"ג סימטא קנה ואוקימנא למוך קופתו משמע דוקא מדד אבל
לא מדד לא קנה לו כליו ואומר ר"י דבעי למימר זיל קני^א ויזין דמדד
כדאמר ליה זיל קני דמי^ב והשתא ניחא דלריבי הני תרי מיני דר' יוחנן
ומיהו היא דלעיל דקאמר אפילו
זרשות הרבים ואוקימנא דסימטא
זרמה למאי אליטריכא וי"ל דשנת
חדא מכלל חזרתה אממר:

ארבע מדות במוכרים. פירש
רבינו שמואל דאין לפרש
ד' רשויות דהא רשות מוכר נפקד
חדא היא דהכא והכא שיך למימר
קבלה ושכירות מקום הולאה והגבהה
וקשה לפירושו דלס כן לערביניהו
וליתנייהו זרשות מוכר ורשות נפקד
לא קנה עד שקבל עליו או יגבינהו
או יוציאנה או ישכור מקומו ועוד
דאין נראה שמועיל קבלה זרשות
מוכר דאין אדם מקנה רשותו לאחרים
ע"י עמו^א כדתנן בפ' חלון (עירובין
דף עט: וס) דמוכה להן על ידי זנו
וזמו הגדולים אבל לא ע"י זנו וזמו
הקטנים מפני שזין ידו ומזמי
לפרש דחשיב רשויות ד' דלמאי דבעי
למימר השתא דמדה של לוקח קני
אפילו זרה"ר כל שכן זרשות מוכר
דקני דהא לזכוף דמסקינן דברה"ר

לא קנה אפי' מייבעיא לן אי קנה זרשות מוכר כליו של לוקח אי לא^א
ואס כן מייבעי לן לפרושי דהא דקאמר זרשות מוכר לא קנה עד
שיגבינהו דככליו של מוכר איירי וצ"ל הכי ז"ל לן לקמן כי אמר
דכליו של לוקח קנה זרשות מוכר ז"כ לא חשיב אלא רשות אחד כיון
דכליו של לוקח קנה בכל מקום דהשתא איז חילוק בין רה"ר לרשות
מוכר^א אלא (ב) דחשיב ד' מדות דכלים מדת סרסור ומדת מוכר ומדת
לוקח ומדת נפקד: **הבי' גרסינן בתוספתא** (רפ"ה) זרשות הלה
הנפקדים אכלו לא קנה עד שקיבל עליו או עד שיגבינהו ויוליאנה או
ישכור את מקומו אבל לפי ספרים דגרסי עד שיגבינהו או עד שיוציאנה
קשה לערביניהו וליתנייהו רשות מוכר זרהדי נפקד והשתא משמע
דצקבלה כדי זוכה לו לקונה וא"ת צקוף פ"ק דגיטין (דף יג. וס): דלאמר
מנה לי צידך תנהו לפלוני צמעמד שלשתן קנה ומה ריך צמעמד ג' הא
מוכח מהם דתן כוזי דמי דתנן (סס יא: וס ד"ה סל) האומר תן גט
זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי חוזר בגט ואינו חוזר בשחרור משום
דתן כוזי וא"כ צלא צמעמד ג' יקנה לו כדאמר הכא^א ולמאי דפירש ר"ת
דמעמד שלשתן קנה אפילו בעל כרחו של נפקד אחי שפיר דאליטריך
לכן צמעמד ג' ולמאי דמפרש נמי ר"ת דלא אמרינן תן כוזי אלא היכא
דזשעה שנותן לו אומר לו תן אכל אס כבר היה צידו לא אמרינן תן
כוזי אחי שפיר ועוד י"ל דהאי נמי צמעמד ג' דאפי' אין הפקדון ציד
הנפקד^א דקני דאי לאו צמעמד ג' אינו יכול לזכות לו אלא כשהוא ברשותו:
כליו

שנתמלאת המדה הרי היא של מוכר ולא קנה לוקח ואע"פ שפסק
הדמים לא קנה עד שימשוך דככליו של מוכר זרה"ר אי נמי דסימטא לא קני לוקח דהא אפי' זרשות לוקח נמי אמרינן לקמן [פ.ו.] דלא קנה לוקח
כל זמן שהפירות בכליו דמוכר עד שישפסס לקרקע ואם המדה של לוקח אף על גב דלא נתמלאת נמי ראשון ראשון קנה דדמי למשך
אע"פ שלא מדד דקתני מתני' דקנה דכליו של לוקח קונה לו: זרה"ר. וקשיא למ"ד חזן מרה"ר: וצחצר שאינה של שנינו. וכגון שלא נתן
בעל חצר להם רשות למדוד שם דהיינו דומיא דרה"ר: אבל אם היו מודדין זרשות מוכר לא קנה לוקח אע"פ שהמדה שלו דכליו של לוקח
זרשות מוכר לא קנה ואע"פ שפסק ומדד ומשך דמשיכה לא מהינא זי מוכר עד שיגבינהו דהגבהה קונה בכל מקום או עד שיוציאנה
זרשות של מוכר לרשות של לוקח או לקימטא או שנירף ידו למטה מג' סמוך לסיקופת הבית וקיבלה דאמר'י צכתבות (דף נא.)
גזי היא מגרר ויולא ולקמן צמעמתי (דף פ.) מיייתי לה. ומיהו לקמן (דף פ.) מוקי לה צמדה דמוכר זי מוכר ומדה דלוקח זי לוקח דזי מוכר שביחי
מאני דמוכר וזי לוקח שביחי מאני דלוקח: צמדה לוקח. שביחי המוכר מצבותו למכור צבתי לוקח: כיון שקיבל עליו מוכר. שנתמלאת
וא"ל כל מצבותו זי קנויה לך בכך וכך כל סאה וסאה: קנה לוקח. מיד אע"פ שלא מדד דקני ליה רשותו ואע"פ שהמדה של מוכר דהכלי
צטל אכל הרשות. ומיהו לקמיה [ע"פ] מוקי לה צמדה דלוקח ולא גרע ממשך ולא מדד דקתני מתני' דקנה: המופקדין אכלו. שהפקיד שם מוכר
פירומו ומסתמא הקנה לו נפקד למפקיד את רשותו לזורך פירומו למכור ולמדוד פירומו צבתי כדרך כל הנפקדים: עד שקיבל עליו.
נפקד צמדות מפקיד לייחד לו רשות ללוקח לקנות הפירות כאשר הוא שם או שישכור. והוא הדין נמי גזי רשות מוכר שיך קבלה ושכירות
והכא נמי שיך הגבהה והולאה אלא תנא אורחא דמילתא קתני דסתם מוכר כשמוכר רוצה הוא לפנות את ביתו הלכך קתני
התם הגבהה והולאה דאינו חפץ להשאיל ולא להשכיר רשותו וגזי נפקד שיך קבלה ושכירות דכי היכי שהיה נפקד של זה
הראשון הי נמי צמור פקדונו של שני ורבותא תנא אורחא קבלה ושכירות וכל שכן הגבהה והולאה. ולמאן דמוקי לקמן צמאתי
דמוכר זי מוכר ומאני דלוקח זי לוקח ויכא לאוקומי נמי צמאתי דמופקד זי מופקד והלכך לא קני לוקח בכליו דלוקח:

כליו של אדם. של לוקח קונה לו אם פסק דמים צלל מקום אפי'
זרשות מוכר וכגון דלאמר ליה זדהיא יקנה לניך כדאמר לקמן
צמעמתי [פ.ו.] אבל צמעמא מייבעיא לן לקמן (א) ולא אפשיטא: חזן מרה"ר.
והוא הדין לחצר שאינה של שניהו כדמוכח לקמן צברייתא דד' מדות:

כאן צסימטא. הא דר"ל ור' יוחנן:
כל מקום שיש לו רשות. כגון סימטא
וחצר השותפין ורשות מוכר וכגון
דלאמר ליה זיל קני דלוקח דהיינו יש
לו רשות: אין לו רשות. כגון רה"ר
לא: הי"ג צמוספתא^א ארבע מדות
צמוכרין עד שלא נתמלאת מדה למוכר
משנתמלאת מדה ללוקח צד"א צמדה
שאינה של שניהו אכל אס היסה מדה
של אחד מהן ראשון ראשון קנה צד"א
זרה"ר או צחצר שאינה של שניהו
אכל זרשות הלוקח כיון שקיבל עליו
מוכר ה"ו קנה זרשות מוכר לא קנה
עד שיגביהו או עד שיוציא מרשות
הנעלים זרשות זה המופקדין אכלו
לא קנה עד שקיבל עליו או עד
שישכור את מקומו. ופירושו ארבע
מדות צמוכרים לאו ד' רשויות קחשיב
רה"ר רשות מוכר רשות לוקח רשות
המופקדין אכלו דהא רשות מוכר
ורשות נפקד חדא הוא דהכא והכא
שיך למימר קבלה ושכירות מקום
והולאה והגבהה דהא תנן צמעמתי

גזי רשות מוכר שכירות מקום דקתני ואם היה פיקח שוכר את
מקומו ואוקימנא [פ.ד:] זרשות נעלים וכיון דדינן שיה לוכא ד' מדות ומה
הן ארבע מדות ד' חלוקין של דינין שחלוקין זה מזה. ואלו הן המדה
שאינה של שניהו זרה"ר וצחצר שאינה של שניהו דלמרינן זה עד
שלא נתמלאת המדה למוכר משנתמלאת המדה ללוקח הרי אחת מדה
של אחד מהן ראשון ראשון קנה הרי שמים רשות לוקח מיד דקשיבל
מוכר קנה הרי ג' רשות מוכר ורשות נפקד דקמפרש צהן דין הגבהה
והולאה קבלה ושכירות הרי ד'. וסמך מלמאי לי מדברי רבינו וקני
מ"י: עד שלא נתמלאת המדה למוכר. שאם נשפך היין או השמן
או אם הוקר למוכר ויכול לחזור בו דמוקי לה לקמיה [פ.ו.] צמדה שהשאיל^א
שניהו הלכך כל זמן שלא נתמלאת המדה הרי היא זרשות מוכר:
משנתמלאת הרי היא זרשות לוקח. לקחתה וליטול בו מקחו עד:
שצניענו או יימחנו בכליו דלעת כן השאלוה להם לזה למדידה ולה
להצניע את שלו וכל זמן שעוסק צמדדיה למלאת המדה הרי היא
זרשותו דמודד דהיינו מוכר ואין הלוקח יכול לקנות בתוך כליו של
מוכר כל זמן שלא משך או שלא הגביה משנתמלאת המדה ללוקח
דפרישית שעשבו נעשית כליו של לוקח דלעת כן כשאלה לו. וק"ל
להאי תנא דכליו של לוקח קונה זרה"ר כדמפרש ואזיל ודלא כרז
ושמואל ומיהו צסימטא וצחצר של שניהו מוקי לה לקמיה [ע"פ] דהתם קני
כליו של לוקח: צמדה שאינה של לו. וכדפריש עממא: אבל אם
היסה המדה של אחד מהם. או של לוקח או של מוכר: ראשון ראשון.

שנתמלאת המדה קנה בעל המדה שאם המדה של מוכר אע"פ
הדמים לא קנה עד שימשוך דככליו של מוכר זרה"ר אי נמי דסימטא לא קני לוקח דהא אפי' זרשות לוקח נמי אמרינן לקמן [פ.ו.] דלא קנה לוקח
כל זמן שהפירות בכליו דמוכר עד שישפסס לקרקע ואם המדה של לוקח אף על גב דלא נתמלאת נמי ראשון ראשון קנה דדמי למשך
אע"פ שלא מדד דקתני מתני' דקנה דכליו של לוקח קונה לו: זרה"ר. וקשיא למ"ד חזן מרה"ר: וצחצר שאינה של שנינו. וכגון שלא נתן
בעל חצר להם רשות למדוד שם דהיינו דומיא דרה"ר: אבל אם היו מודדין זרשות מוכר לא קנה לוקח אע"פ שהמדה שלו דכליו של לוקח
זרשות מוכר לא קנה ואע"פ שפסק ומדד ומשך דמשיכה לא מהינא זי מוכר עד שיגבינהו דהגבהה קונה בכל מקום או עד שיוציאנה
זרשות של מוכר לרשות של לוקח או לקימטא או שנירף ידו למטה מג' סמוך לסיקופת הבית וקיבלה דאמר'י צכתבות (דף נא.)
גזי היא מגרר ויולא ולקמן צמעמתי (דף פ.) מיייתי לה. ומיהו לקמן (דף פ.) מוקי לה צמדה דמוכר זי מוכר ומדה דלוקח זי לוקח דזי מוכר שביחי
מאני דמוכר וזי לוקח שביחי מאני דלוקח: צמדה לוקח. שביחי המוכר מצבותו למכור צבתי לוקח: כיון שקיבל עליו מוכר. שנתמלאת
וא"ל כל מצבותו זי קנויה לך בכך וכך כל סאה וסאה: קנה לוקח. מיד אע"פ שלא מדד דקני ליה רשותו ואע"פ שהמדה של מוכר דהכלי
צטל אכל הרשות. ומיהו לקמיה [ע"פ] מוקי לה צמדה דלוקח ולא גרע ממשך ולא מדד דקתני מתני' דקנה: המופקדין אכלו. שהפקיד שם מוכר
פירומו ומסתמא הקנה לו נפקד למפקיד את רשותו לזורך פירומו למכור ולמדוד פירומו צבתי כדרך כל הנפקדים: עד שקיבל עליו.
נפקד צמדות מפקיד לייחד לו רשות ללוקח לקנות הפירות כאשר הוא שם או שישכור. והוא הדין נמי גזי רשות מוכר שיך קבלה ושכירות
והכא נמי שיך הגבהה והולאה אלא תנא אורחא דמילתא קתני דסתם מוכר כשמוכר רוצה הוא לפנות את ביתו הלכך קתני
התם הגבהה והולאה דאינו חפץ להשאיל ולא להשכיר רשותו וגזי נפקד שיך קבלה ושכירות דכי היכי שהיה נפקד של זה
הראשון הי נמי צמור פקדונו של שני ורבותא תנא אורחא קבלה ושכירות וכל שכן הגבהה והולאה. ולמאן דמוקי לקמן צמאתי
דמוכר זי מוכר ומאני דלוקח זי לוקח ויכא לאוקומי נמי צמאתי דמופקד זי מופקד והלכך לא קני לוקח בכליו דלוקח:

[א] [ב] [ג] [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [יא] [יב] [יג] [יד] [טו] [טז] [יז] [יח] [יט] [כ]

ג' [א] [ב] [ג] [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [יא] [יב] [יג] [יד] [טו] [טז] [יז] [יח] [יט] [כ]

ג' [א] [ב] [ג] [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [יא] [יב] [יג] [יד] [טו] [טז] [יז] [יח] [יט] [כ]

ג' [א] [ב] [ג] [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [יא] [יב] [יג] [יד] [טו] [טז] [יז] [יח] [יט] [כ]

(א) תוס' ד"ה ארבע וכו'
אלא צריך לומר דחשיב ד'
מדות:

מוסף תוספות

[א] [ב] [ג] [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [יא] [יב] [יג] [יד] [טו] [טז] [יז] [יח] [יט] [כ]

לוקח בלא מדידה, לאו
אדעתא דליקטו כליו
אחיבהו כיון דמחוסרין
מדידה אלא לדעת
זוהרה ואח"כ ימכרו
ויזכה בהם, הלכך צריך
למימר ליה קני. רמב"ם יונה.
ג. עין ציפית יונה מה
הדין נפקד מוכר לוקח
ולא חזר ליה זיל קני.
ג. דבדברי רבינו הרי
וכשם שבידו של מוכר לא
קנה לוקח שאם אתה אומר
קנה לא היינו צריכים
למשכיה והגבהה. הנ"ל
בדברי רבינו, ורשות מוכר
שאני שכשם שאם היה
בידו ואמר לו (המוכר)
זכה לפלוני ורצה לזכות לו
וזכה, אין זיל קני וזכה
מדידתו. ר"ן. ד. דרשות
מוכר ורשות המופקדים
אצלו חלוקין בין קבל
עליו. א. ה. [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [יא] [יב] [יג] [יד] [טו] [טז] [יז] [יח] [יט] [כ]

ללוקח שיקנה מה שהוא
מוכר לו. חז"ל לקמן פ"ד ד"ה
ללו. [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [יא] [יב] [יג] [יד] [טו] [טז] [יז] [יח] [יט] [כ]

דאמרין דברשות מוכר
ובכליו של מוכר לא קנה
עד שיגבינהו הי"ג ברשות
הרבים ובחצר שאינה של
שניהם דהא אמרינן עיל
עד שלא נתמלאת המדה
למוכר. שם. [א] [ב] [ג] [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [יא] [יב] [יג] [יד] [טו] [טז] [יז] [יח] [יט] [כ]

חיסור דמפלוגין בה בין
עד שלא נתמלאת
ומשנתמלאת. ומדת לוקח
דראשון ראשון קנה. ומדת
מוכר דבעינן הגבהה או
מישכה. אפי' שמוכר או
מושך בכלי המוכר קנה,
ומדת הלה המופקדין
אצלו שאם קבל עליו
הנפקד קנה לוקח. רמב"ם
יונה. [א] [ב] [ג] [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [יא] [יב] [יג] [יד] [טו] [טז] [יז] [יח] [יט] [כ]

לדברי מי שאומר ב"מ גיטין
(שם) כי אמר רב פקדונו
אבל במלוה לא. דאי
במלוה לא ודאי צריך
צמור שלשתן ודאי ליתיה
שיכוח לו. רמב"ם. [א] [ב] [ג] [ד] [ה] [ו] [ז] [ח] [ט] [י] [יא] [יב] [יג] [יד] [טו] [טז] [יז] [יח] [יט] [כ]

שהוא בחצר שאינה
משתמרת שאינו קונה לו.
רמב"ם.